

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, АНАЛІЗ ТА АУДИТ

УДК 657.411:657.6 (043.3)

ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА МОЖЛИВІ ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ ©

Н.Г. ЗДИРКО,
кандидат економічних наук,
доцент кафедри аудиту
та державного контролю,
Вінницький національний
аграрний університет
(м. Вінниця)

Стаття присвячена дослідженню організаційно-правових аспектів функціонування Аудиторської палати України (АПУ). Охарактерезовано недоліки та проблеми, які виникають у процесі аудиторської діяльності, серед яких: недостатня розробленість нормативно-правової бази, недовершеність системи сертифікації аудиторів, недостатній контроль за якістю аудиту в Україні. Визначено склад та порядок делегування представників державних органів до АПУ, а також її повноваження. Розглянуто призначення та функції Комісії та Секретаріату, які входять до складу АПУ. Деталізовано діяльність зарубіжних та українських організацій, з якими співпрацює АПУ, з метою розвитку інституту незалежного аудиту в Україні. Розглянуто напрями діяльності АПУ з питань контролю якості аудиторських послуг та професійної етики. На основі даних АПУ узагальнено інформацію щодо виконання плану контролю якості аудиту за областями України, а також результати розгляду скарг щодо неналежного виконання професійних обов'язків аудиторами (аудиторськими фірмами). За результатами проведеного дослідження розроблено пропозиції щодо можливих напрямів підвищення рівня якості аудиторських послуг та нівелювання недоліків аудиторської практики.

Ключові слова: аудит, аудиторські фірми, аудитори, Аудиторська палата України, аудиторські послуги, міжнародні стандарти аудиту, супутні послуги, аудиторська діяльність.

Рис. 2. Табл. 2. Літ. 13.

Постановка проблеми. У сучасних умовах господарювання аудит є самостійним напрямом комерційної діяльності та комплексом професійних послуг. Практика функціонування суб'єктів аудиту свідчить про погіршення якості аудиторських послуг в Україні, що викликає недовіру з боку інвестиційних та фінансово-кредитних установ до висловленої в аудиторському звіті думки. Саме тому аудиторська діяльність потребує контролю з боку державних органів, якими б забезпечувалося правомірне провадження такої діяльності. Представлення державним органам повноважень щодо контролю якості аудиторських послуг зумовлено необхідністю підтримання професії аудитора. Сьогодні в Україні роль контролюючого органу аудиторської діяльності відведена Аудиторській палаті

© Н.Г. ЗДИРКО, 2018

України (далі – АПУ). Однак дана організація не є державним органом. Перед аудиторськими фірмами в останні роки постають проблеми, пов’язані саме з організаційно-правовими аспектами створення та функціонування АПУ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальність проблем щодо забезпечення контролю якості аудиторських послуг в Україні підтверджується пильною увагою з боку вітчизняних вчених. Даними питаннями займаються такі вчені, як Бутинець Ф.Ф., Давидов Г.М., Дорош Н.І., Завгородній С.Я., Кузьмінський А.М., Петрик О.А., Редько О.Ю., Рудницький В.С., Савченко В.Я., Сопко В.В., Усач Б.Ф. та багато інших. Вагомий внесок у розробку теоретичних основ та методичних підходів до проблем розвитку ринку аудиторських послуг здійснено у спеціалізованій літературі такими провідними вченими: Князевим В.С. [9], Гуцаленко Л.В. [10], Петренко Н.І. [11], Томчук О.В. [12], Здирко Н.Г. [12], Фабіянською В.Ю. [13].

Незважаючи на розроблення основ та підходів до проблеми якості аудиту провідними науковцями, економістами та практиками аудиторської справи, і досі залишаються невирішеними проблеми обмеження правового регулювання Аудиторської палати України, організація контролю якості аудиторських робіт та послуг, а також контролю за діяльністю власне Аудиторської палати України.

Формулювання цілей статті. Дослідження практичних аспектів функціонування Аудиторської палати України в частині контролю якості аудиторських послуг, а також надання пропозицій щодо підвищення ефективності аудиторської діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. АПУ є незалежним самоврядним органом, створеним згідно з Законом України “Про аудиторську діяльність” від 22.04.1993 р. № 3125 – XII (зі змінами) (далі – Закон) для забезпечення регулювання і вдосконалення аудиторської діяльності в Україні як системи незалежного фінансового контролю [8].

Відповідно до Закону, АПУ є неприбутковою організацією і формується на паритетних засадах шляхом делегування до її складу аудиторів та представників державних органів. Від державних органів до складу АПУ делегують по одному представнику Міністерство фінансів України, Міністерство юстиції України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, Державна фіскальна служба України, Національний банк України, Державна служба статистики України, Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку, Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, Рахункова палата України та Державна аудиторська служба України [8].

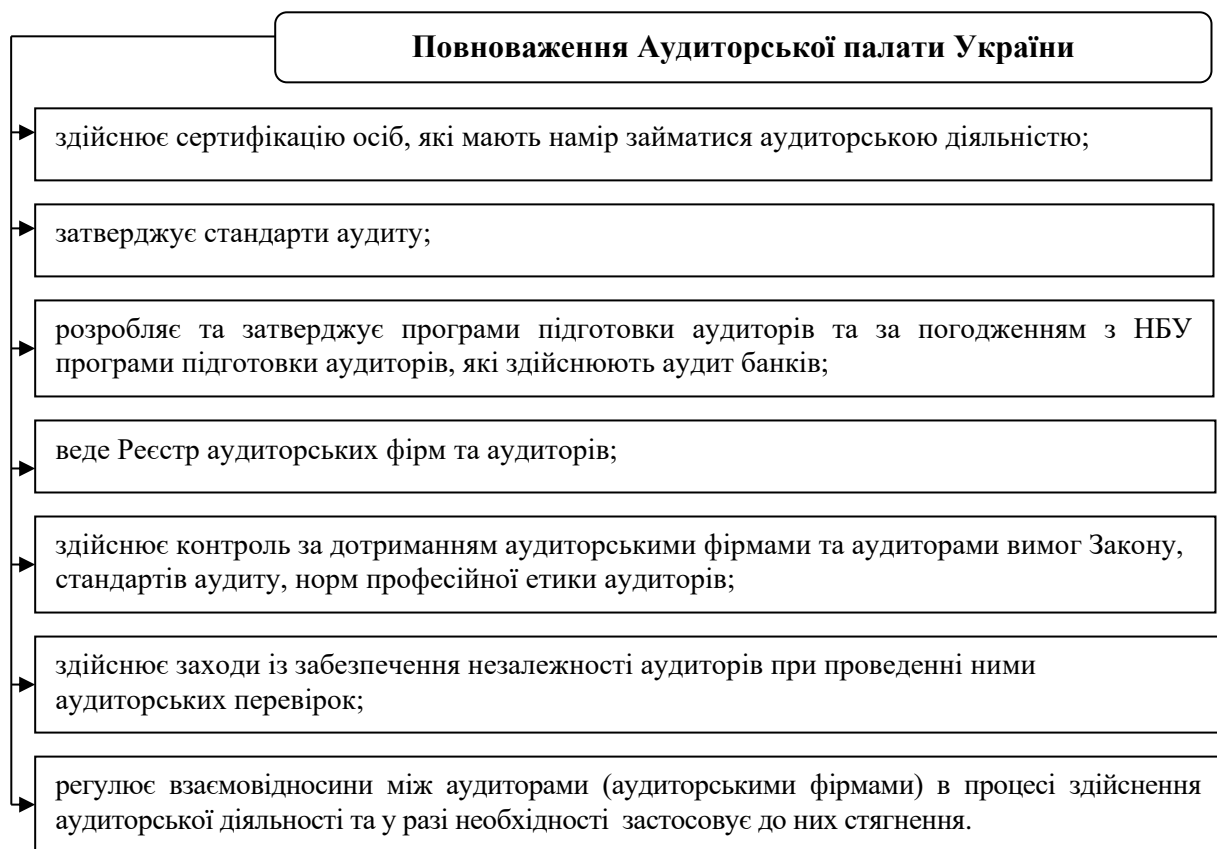
Від аудиторської спільноти до складу АПУ делегуються з’їздом аудиторів України 10 висококваліфікованих аудиторів з безперервним стажем роботи аудитором не менше п’яти років, представники фахових навчальних закладів та наукових організацій. Загальна кількість членів АПУ становить 20 осіб [1].

Повноваження АПУ наведені на рис. 1.

Основною формою роботи АПУ є засідання, а результатом реалізації її повноважень є рішення, що приймаються на засіданнях АПУ простою більшістю голосів за наявності більше половини її членів.

На виконання своїх повноважень у 2016 році АПУ провела 11 чергових засідань, а також прийняла 15 рішень шляхом проведення письмового опитування членів АПУ. Упродовж 2016 року на офіційному сайті АПУ було опубліковано 132 рішення, прийняті АПУ, у тому числі 6 рішень, прийнятих шляхом письмового опитування членів АПУ [1].

З метою розвитку інституту незалежного аудиту у 2016 році АПУ співпрацювала з рядом зарубіжних та українських організацій на підставі попередньо укладених угод, зокрема: з Палатою Аудиторів Азербайджанської Республіки; Радою Аудиторської діяльності при Парламенті Грузії; Асоціацією аудиторів та аудиторських організацій Республіки Молдова; Всеукраїнською громадською організацією “Федерація професійних бухгалтерів і аудиторів України”; Всеукраїнською асоціацією кредитних спілок; Українським товариством оцінювачів; Палатою аудиторів Чеської Республіки; Федерацією аудиторів, професійних бухгалтерів і фінансових менеджерів Грузії; Всеукраїнською професійною громадською організацією “Спілка аудиторів України” [1].

Рис. 1. Повноваження Аудиторської палати України згідно із Законом України “Про аудиторську діяльність”

Джерело: узагальнено автором на основі [8]

Для виконання своїх функцій відповідно до ст. 14 Закону упродовж 2016 року в АПУ діяли шість профільних комісій, створених із числа членів АПУ, а саме:

– Комісія зі стандартів та практики аудиторської діяльності – сприяє процесу впровадження в практику аудиторської діяльності професійних стандартів, що видаються міжнародною федерацією бухгалтерів та прийнятих в Україні в якості національних, удосконалює методика та практику надання аудиторських послуг в Україні. забезпечує їх високу якість відповідно до вимог закону України “про аудиторську діяльність” та професійних стандартів [2];

– Комісія з сертифікації та освіти аудиторів – координує всі організаційні процедури, які необхідні для організації та проведення кваліфікаційного іспиту, а також узагальнення його результатів, продовження терміну чинності сертифікатів аудиторів [3];

– Комісія з питань правового забезпечення аудиторської діяльності – проводить моніторинг законодавства про аудиторську діяльність, проводить експертизи проектів нормативно-правових актів із питань їх впливу на аудиторську діяльність, надає висновки про відповідність чинному законодавству проектів документів, які виносяться на затвердження АПУ [4];

– Комісія з контролю якості та професійної етики – сприяє забезпеченню високої якості аудиторських послуг та відповідності їх вимогам закону України “про аудиторську діяльність”, стандартам аудиту та етики (діяльність комісії регламентована рішенням) [5];

– Комісія з зовнішніх зв’язків та інформаційного забезпечення аудиторської діяльності – встановлює та розширює зовнішні зв’язки АПУ з державними та іншими органами, інформує громадськість про стан аудиторської діяльності в Україні, забезпечує інформування громадськості про аудиторські фірми та аудиторів, що мають право на здійснення аудиторської діяльності, а також удосконалює інформаційне забезпечення аудиторів з метою ефективного регулювання аудиторської діяльності [6];

– Дисциплінарна комісія – сприяє забезпеченню належного виконання аудиторами (аудиторськими фірмами) професійних обов’язків [7].

Для ведення поточних справ АПУ створений секретаріат АПУ, який підпорядковується голові АПУ та підзвітний АПУ. Основними завданнями секретаріату АПУ є: створення належних умов для роботи АПУ, її комісій і членів АПУ; організаційне забезпечення сертифікації аудиторів та ведення реєстру аудиторських фірм та аудиторів; ведення діловодства в АПУ; ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності АПУ; забезпечення обчислення та своєчасної сплати податків і зборів (обов’язкових платежів) та додержання податкового законодавства; фінансове, матеріально-технічне та господарсько-побутове забезпечення діяльності АПУ, а також ефективне використання і збереження майна, коштів та інших матеріальних цінностей АПУ; виконання рішень та доручень АПУ, голови АПУ [9, с. 114].

Структурна схема АПУ наведена на рис. 2.

У свою чергу, секретаріат АПУ має наступні підрозділи: організаційно-інформаційного забезпечення роботи АПУ, правового забезпечення роботи АПУ; забезпечення ведення реєстру аудиторських фірм та аудиторів; організаційного забезпечення роботи комісії АПУ з сертифікації та освіти аудиторів: прийому і аналітичного опрацювання звітів аудиторських фірм та аудиторів; обліково-фінансового забезпечення (бухгалтерія); матеріально-технічного і господарського забезпечення [9, с. 114].

У відповідності до статуту АПУ всі комісії створені виключно із членів АПУ, яких лише двадцять осіб. Склад таких комісій в середньому складає 5-6 осіб. Отже, кожен член АПУ може бути в складі одразу декількох таких комісій. Як показує практика, за даними офіційного сайту АПУ, є члени АПУ, котрі є одночасно головами одних і членами інших, подекуди декількох комісій. При цьому декотрі з них є заступниками голови АПУ і безпосередньо головою АПУ. Слід також

зауважити те, що всі члени АПУ, окрім голови АПУ, займають вагомі посади поза межами АПУ. Виходячи з таких фактів, постає питання щодо належного рівня якості виконання такими комісіями своїх функціональних обов'язків, оскільки діяльність цих комісії контролює власне АПУ [9, с. 119].

Рис. 2. Структурна схема Аудиторської палати України

Джерело: узагальнено автором на основі [1]

Ще одним аспектом, що потребує уваги, є формування бюджету АПУ. Як зазначено раніше, АПУ не є прибутковою організацією, однак склад доходів і витрат формується самостійно АПУ. Зазначимо, що до складу витрат входять витрати на утримання АПУ. У свою чергу, процес сертифікації аудиторів є багатоетапним і не безкоштовним. Крім того, вартість відповідних процесів має явно виражену динаміку збільшення з року в рік. Виникає питання про необхідність відповідного контролю і у цьому аспекті [9, с. 115].

В організаційно-правовому функціонуванні АПУ спостерігається тісний циклічний зв'язок, який дозволяє характеризувати АПУ, як закриту систему, що не підлягає системно-компонентному аналізу. Іншими словами, дана організація є уособленням публічної самоорганізації, а відповідно, її правове регулювання є обмеженим. Такий стан речей є негативним, оскільки має прямий вплив на розвиток

аудиторської діяльності України в цілому. Так подібний механізм утворює деякі побічні проблеми, зокрема проблему забезпечення рішень АПУ засобами державного примусу, проблему недовіри щодо аудиторських висновків з боку органів держави через те, що контроль якості аудиторських послуг здійснюється не державою, а об'єднанням громадян. Слід зазначити, що інші органи фінансового контролю, за винятком Рахункової палати, не наділені незалежністю від держави. З недовірою з боку держави посилюється і недовіра суб'єктів підприємницької діяльності, що змушує аудиторів займатися консалтинговою (консультаційною) діяльністю, яка є не основною для аудиторської діяльності і не вимагає наявності чинного сертифіката аудитора [9, с. 120].

Існуюча модель регулювання аудиторської діяльності, визначена у Законі України “Про аудиторську діяльність” [8], була сформована у 1993 р. і частково модернізована у 2006 р. За час, що минув, в європейських країнах докорінно змінилися основні принципи регулювання аудиторської діяльності, що відображено в Директиві Європейського парламенту та Ради 2006/43/ЄС від 17.05.2006 “Про обов'язковий аудит річної звітності та консолідованої звітності” (далі – Директива) [9, с. 115].

З часу набуття чинності Директивою в національне законодавство не було внесено змін, спрямованих на запровадження на загальноєвропейських принципах суспільного нагляду за аудиторською діяльністю та системи забезпечення якості аудиторських послуг. Як і раніше, якість аудиторських послуг перевіряє АПУ, а якість діяльності АПУ не перевіряється [9, с. 115].

Однією з вагомих проблем аудиторської діяльності є проблема контролю якості аудиторських послуг. На жаль, як вважає Гуцаленко Л.В., мають місце факти, коли на ринку аудиторських послуг в Україні присутні аудитори, які не внесені до Реєстру аудиторських фірм, але при цьому досить впевнено надають свої послуги. Це свідчить про наявність проблеми контролю аудиторської діяльності. Фактично аудит сьогодні існує завдяки платоспроможності замовників і кількості послуг, а не їх високій якості [10, с. 351].

Так Петренко Н.І. вважає, що невисока якість аудиторських послуг зумовлена, зокрема, наступним: відсутність єдиної, загальноприйнятої, обґрунтованої економічно методики розрахунку цін за аудиторські послуги; відсутність типових форм документів з аудиту; відсутність методичних рекомендацій з питань комп'ютеризації аудиту; недостатній досвід контролю якості аудиторської діяльності порівняно з іншими європейськими країнами, негативний вплив дослівного перекладу закордонних стандартів та концепцій без врахування особливостей економічного розвитку нашої країни [11, с. 91].

Томчук О.В. виокремлює такі проблеми розвитку аудиту в Україні: недостатнє нормативне та методологічне забезпечення аудиту; відсутність внутрішніх розробок щодо організації та методики внутрішнього аудиту на підприємстві; неефективність діючої нормативно-правової бази з питань аудиту; брак достатнього досвіду аудиторської діяльності; недостатня кількість кваліфікованих аудиторських кадрів; відсутність типових форм документів з аудиту в цілому; недосконала система сертифікації; недостатній контроль за якістю вітчизняного аудиту [12, с. 41].

У 2016 році діяльність АПУ з питань контролю якості аудиторських послуг та професійної етики здійснювалася за такими напрямками:

1) розробка та аналіз нормативних положень і методологічних документів, які стосуються системи контролю якості аудиторської діяльності;

2) розробка нормативних положень щодо запровадження нагляду з боку АПУ за дотриманням аудиторськими фірмами та аудиторами вимог Закону, актів АПУ, стандартів аудиту та норм професійної етики аудиторів;

3) планування, проведення та розгляд результатів зовнішніх перевірок функціонування систем контролю якості аудиторських фірм;

4) розгляд скарг, звернень що надходять до АПУ [1].

Упродовж 2016 року АПУ фактично перевірено 103 суб'єкти аудиторської діяльності з 229, включених до Плану зовнішніх перевірок системи контролю якості на 2016 рік, затвердженого рішенням АПУ від 26.11.2015 р. № 317/7 (зі змінами) [1].

Таблиця 1

**Оцінка виконання Комітетом з контролю якості аудиторських послуг
Плану зовнішніх перевірок системи контролю якості
на 2016 рік за регіонами**

Регіон / область	Заплановано перевірок на 2016 рік	Перевірено упродовж 2016 р., в т.ч. додатково, позапланово	% виконання плану по регіону	Виключені із Реєстру/перенесено на 2017 рік
Вінницька обл.	3	3	100	0
Дніпропетровська обл.	21	13	62	4
Донецька обл.	8	1	13	1
Житомирська обл.	2	2	100	0
Закарпатська обл.	3	2	67	1
Запорізька обл.	8	3	38	0
Івано-Франківська обл.	3	2	67	0
м. Київ та Київська обл.	103	45	44	11
Кіровоградська обл.	2	0	0	0
Луганська обл.	1	0	0	1
Львівська обл.	10	6	60	1
Миколаївська обл.	7	0	0	1
Одеська обл.	9	5	56	0
Полтавська обл.	5	4	80	0
Рівненська обл.	3	1	33	0
Сумська обл.	5	0	0	0
Тернопільська обл.	1	1	100	0
Харківська обл.	18	10	56	2
Херсонська обл.	2	0	0	0
Хмельницька обл.	2	1	50	0
Черкаська обл.	8	4	50	0
Чернівецька обл.	3	0	0	0
Чернігівська обл.	2	0	0	0
Разом:	229	103	45	22

Джерело: [1]

Упродовж 2016 року Комітетом з контролю якості відповідно до Порядку проведення перевірок матеріалів скарг, які надходять до АПУ, щодо недотримання аудиторськими фірмами та аудиторами законодавства України, стандартів аудиту, норм професійної етики аудиторів, проведено перевірку 52 суб'єктів аудиторської діяльності [1].

Зазначені перевірки були проведені у зв'язку із надходженням до АПУ від фізичних та юридичних осіб, а також державних органів скарг, заяв, звернень щодо неналежного виконання професійних обов'язків суб'єктами аудиторської діяльності за результатами надання ними аудиторських послуг [1].

За результатами розгляду скарг щодо неналежного виконання професійних обов'язків аудиторами (аудиторськими фірмами) Аудиторською палатою України прийнято 38 рішень. Згідно з зазначеними рішеннями до аудиторів (аудиторських фірм) упродовж 2016 року було застосовано стягнення у вигляді: попередження (18 аудиторів), призупинення дії сертифіката аудитора на один місяць (3 аудиторів), призупинення дії сертифіката аудитора на три місяці (6 аудиторів), призупинення дії сертифіката аудитора на шість місяців (8 аудиторів), призупинення дії сертифіката аудитора на сім місяців (1 аудитор), призупинення дії сертифіката аудитора на один рік (4 аудиторів), анулювання сертифіката (3 аудиторів), виключення із Реєстру аудиторських фірм та аудиторів (1 аудитор) [1].

Також за результатами позапланових перевірок двом суб'єктам аудиторської діяльності було припинено дію Свідоцтв про відповідність системи контролю якості. Дані щодо застосованих АПУ стягнень до аудиторів (аудиторських фірм) у 2016 році наведено в табл. 2 [1].

Таблиця 2

Інформація про стягнення, застосовані АПУ упродовж 2016 року до аудиторів (аудиторських фірм) за результатами розгляду скарг, заяв, інформації, звернень, що надходили до АПУ від державних органів, фізичних та юридичних осіб

Вид стягнення	Кількість стягнень, застосованих АПУ упродовж 2016
1. Попередження	18
2. Зупинення чинності сертифіката строком на один місяць	3
3. Зупинення чинності сертифіката строком на три місяці	6
4. Зупинення чинності сертифіката строком на шість місяців	8
5. Зупинення чинності сертифіката строком на сім місяців	1
6. Зупинення чинності сертифіката строком на один рік	4
7. Анулювання сертифіката	3
8. Виключення з Реєстру аудиторських фірм та аудиторів	1
ВСЬОГО	44

Джерело: [1]

Для вирішення перерахованих проблем доцільно звернутись до зарубіжного досвіду, оскільки термін існування аудиторської діяльності в Україні є незначним – 24 роки. З нашої точки зору найбільш доступною і прийнятною для України може бути німецька модель організації аудиторської діяльності. У Німеччині існують дві професійні аудиторські організації: аудиторська палата і інститут аудиторів. Членство в аудиторській палаті є обов'язковим для кожного аудитора і кожної аудиторської фірми, а у інституті аудиторів – добровільне, хоча до нього входять понад 90% усіх німецьких аудиторів. Завданнями Аудиторської палати є сприяння реалізації й охорона інтересів своїх членів у професійній області; консультування й освіта своїх членів у правовій області щодо професійного статусу аудитора; спостереження за професійною діяльністю своїх членів. Інститут аудиторів

займається проблемами аудиторської справи в країні, розвитку і зміцнення міжнародних зв'язків з ідентичними професійними організаціями, здійснює видавничу діяльність, випускаючи щомісячний журнал, різні довідники з аудиту, займається правовими і податковими питаннями, а також розробляє програми професійної аудиторської підготовки [9, с. 121].

Нагляд за професією аудитора здійснюється спеціальним незалежним державним органом контролю – комісією з нагляду за професією аудитора, яка контролює діяльність Аудиторської палати. З вересня 2007 р. запроваджено нову структуру контролю – Інспекцію, яка здійснює контроль стосовно лише тих аудиторських компаній, які підтверджують фінансову звітність підприємств, що працюють на ринку капіталу. У будь-яких інших випадках контроль за якістю послуг здійснюється у тому разі, коли є привід для проведення такого контролю (скарга клієнта, повідомлення у пресі, банкрутство тощо) [9, с. 121].

Фабіянська В.Ю. вважає, що в Україні вже здійснені значні кроки щодо адаптації законодавства України про аудиторську діяльність до законодавства ЄС. Однак рівень організації системи забезпечення якості аудиторських послуг в Україні ще не є в достатній мірі ефективним, тому процес регулювання та нагляду над суб'єктами аудиторської діяльності потребує вдосконалення. Це пов'язано, у першу чергу, із процесами міжнародної інтеграції, входженням України до єдиного світового економічного простору, що вимагає розробки нових шляхів реформування аудиту [13, с. 141].

Висновки. Отже, АПУ здійснює перевірки з контролю якості аудиторських послуг. Для підвищення якості аудиту в Україні варто було б усунути недоліки, пов'язані з організаційною структурою АПУ, запровадити внутрішньофірмові стандарти контролю якості, а також створити систему нагляду за роботою аудиторів через функціонування спеціального державного органу, який би здійснював нагляд і за діяльністю АПУ. Даний орган повинен підпорядковуватись Міністерству фінансів України та повинен включати комісію, яка б займалася розглядом скарг щодо порушення принципів діяльності як суб'єктів аудиту (аудиторів, аудиторських фірм), так і АПУ в цілому. Така модель успішно працює в зарубіжних країнах, де створено систему постійного і системного контролю над якістю аудиторських послуг, а також за діяльністю різних аудиторських спілок та організацій.

Список використаних джерел

1. Звіт Аудиторської палати України до Кабінету Міністрів України за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.apu.com>.
2. Положення про Комісію Аудиторської палати України зі стандартів та практики аудиторської діяльності, затв. Рішенням АПУ № 250/5 від 21.05.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [apu.com.ua](http://www.apu.com.ua).
3. Положення про Комісію АПУ з сертифікації та освіти аудиторів, затв. Рішенням АПУ № 250/6 від 21.05.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.apu.com.ua.
4. Положення про Комісію Аудиторської палати України з питань правового забезпечення аудиторської діяльності, затв. Рішенням АПУ № 252/14 від 05.07.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.apu.com.ua.

5. Положення про Комісію Аудиторської палати України з контролю якості та професійної етики, затв. Рішенням АПУ №187/5.3 від 14.02.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.apu.com.ua.
6. Положення про Комісію Аудиторської палати України з зовнішніх зв'язків та інформаційного забезпечення аудиту, затв. Рішенням АПУ №187/5.4 від 14.02.2008 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.apu.com.ua.
7. Положення про Дисциплінарну комісію Аудиторської палати України, затв. Рішенням АПУ № 252/11 від 05.07.2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.apu.com.ua.
8. Про аудиторську діяльність: Закон України від 22.04.1993 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
9. Князев В. С. Організаційно-правові аспекти функціонування Аудиторської палати України: проблеми та можливі шляхи їх вирішення / В. С. Князев // Право і суспільство. – 2013. – № 6.2. – С. 117-121.
10. Гуцаленко Л.В. Реалії аудиту у вітчизняній та зарубіжній практиці / Л.В. Гуцаленко, С.О. Марченко // Економіка та суспільство. Випуск 6. – 2016. – № 1. – С. 349-354. – Режим доступу: <http://economyandsociety.in.ua>.
11. Петренко Н. І. Сучасні проблеми розвитку аудиту в Україні [Електронний ресурс] / Н. І. Петренко // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. – 2015. – № 3(1). – С. 89-94.
12. Томчук О.В. Сучасний стан і тенденції розвитку аудиторської діяльності в Україні / О.В. Томчук, Н.Г. Здирко // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – №4 (20). – С. 32-42.
13. Фабіянська В.Ю. Система контролю якості аудиторських фірм України як основа їх сталого розвитку / В.Ю. Фабіянська // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – №4 (20). – С. 132-143.

Список джерел у транслітерації/References

1. Zvit Audytors'koyi palaty Ukrayiny do Kabinetu Ministriv Ukrayiny za 2016 rik [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://www.apu.com.ua>.
2. Polozhennya pro Komisiyu Audytors'koyi palaty Ukrayiny zi standartiv ta praktyku audytors'koyi diyal'nosti, zatv. Rishennyam APU № 250/5 vid 21.05.2012 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: apu.com.ua.
3. Polozhennya pro Komisiyu APU z sertyfikatsiyi ta osvity audytoriv, zatv. Rishennyam APU № 250/6 vid 21.05.2012 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.apu.com.ua.
4. Polozhennya pro Komisiyu Audytors'koyi palaty Ukrayiny z pytan' pravovoho zabezpechennya audytors'koyi diyal'nosti, zatv. Rishennyam APU № 252/14 vid 05.07.2012 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.apu.com.ua.
5. Polozhennya pro Komisiyu Audytors'koyi palaty Ukrayiny z kontrolyu yakosti ta profesiynoyi etyky, zatv. Rishennyam APU №187/5.3 vid 14.02.2008 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.apu.com.ua.
6. Polozhennya pro Komisiyu Audytors'koyi palaty Ukrayiny z zovnishnikh zv'yazkiv ta informatsiynoho zabezpechennya audytu, zatv. Rishennyam APU №187/5.4 vid 14.02.2008 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.apu.com.ua.
7. Polozhennya pro Dystsyplinarnu komisiyu Audytors'koyi palaty Ukrayiny, zatv. Rishennyam APU № 252/11 vid 05.07.2012 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: www.apu.com.ua.

8. Pro audytor's'ku diyal'nist': Zakon Ukrayiny vid 22.04.1993 r. [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
9. Knyazyev V. S. Orhanizatsiyno-pravovi aspekty funktsionuvannya Audytor's'koyi palaty Ukrayiny: problemy ta mozhlyvi shlyakhy yikh vyrishennya / V. S. Knyazyev // Pravo i suspil'stvo. – 2013. – № 6.2. – Pp. 117-121.
10. Hutsalenko L.V. Realiyi audytu u vitchyznyaniy ta zarubizhniy praktytsi / L.V. Hutsalenko, S.O. Marchenko // Ekonomika ta suspil'stvo. Vypusk 6. – 2016. – № 1. – Pp. 349-354. – Rezhym dostupu: <http://economyandsociety.in.ua>.
11. Petrenko N. I. Suchasni problemy rozvytku audytu v Ukrayini [Elektronnyy resurs] / N. I. Petrenko // Visnyk Khmel'nyts'koho natsional'noho universytetu. Ekonomichni nauky. – 2015. – № 3 (1). – Pp. 89-94.
12. Tomchuk O.V. Suchasnyy stan i tendentsiyi rozvytku audytor's'koyi diyal'nosti v Ukrayini / O.V. Tomchuk, N.H. Zdyrko // Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktual'ni pytannya nauky i praktyky. – 2017. – № 4 (20). – Pp. 32-42.
13. Fabiyans'ka V.Yu. Systema kontrolyu yakosti audytor's'kykh firm Ukrayiny yak osnova yikh staloho rozvytku / V.Yu. Fabiyans'ka // Ekonomika. Finansy. Menedzhment: aktual'ni pytannya nauky i praktyky. – 2017. – №4 (20). – Pp. 132-143.

ANNOTATION

ORGANIZATIONAL ASPECTS OF FUNCTIONING OF AUDITOR CHAMBER IN UKRAINE: PROBLEMS AND POSSIBLE SOLUTIONS

ZDYRKO Nataliya,
Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor of the Department of Audit and State Control,
Vinnitsia National Agrarian University
(Vinnitsia)

The article is devoted to the research of organizational and legal aspects of functioning of the Auditing Chamber of Ukraine (ACU). The disadvantages and problems that arise in the process of audit activity are characterized, among them: insufficient development of the regulatory framework, imperfection of the certification system of auditors, lack of control over the quality of audit in Ukraine. Way of appointment and functions of the commissions and the Secretariat which are the part of ACU are considered. Foreign and Ukrainian organizations which ACU cooperates with are considered for the purpose of development of institute of an independent audit in Ukraine. ACU's activities on quality control of auditing services and professional ethics are considered. The information on the implementation of the plan of audit quality control and the results of consideration of complaints on inadequate performance of professional duties by auditors (auditing firms) is generalized on the basis on ACU's data. According to the results of the research, suggestions were made on possible areas for improving the quality of audit services and eliminating the shortcomings in audit practice.

Keywords: audit, auditing firms, auditors, Auditing Chamber of Ukraine, auditing services, international standards of audit, accompanying services, auditing.

Fig. 2. Table. 2. Lit. 13.

**АННОТАЦИЯ
ОРГАНИЗАЦИОННЫЕ АСПЕКТЫ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ
АУДИТОРСКОЙ ПАЛАТЫ УКРАИНЫ: ПРОБЛЕМЫ И ВОЗМОЖНЫЕ
ПУТИ ИХ РЕШЕНИЯ**

**ЗДЫРКО Наталия Григорьевна,
кандидат экономических наук,
доцент кафедры аудита и государственного контроля,
Винницкий национальный аграрный университет
(г. Винница)**

Статья посвящена исследованию организационно-правовых аспектов функционирования Аудиторской палаты Украины (АПУ). Охарактеризованы недостатки и проблемы, возникающие в процессе аудиторской деятельности, среди них: недостаточная разработанность нормативно-правовой базы, несовершенство системы сертификации аудиторов, недостаточный контроль за качеством аудита в Украине. Определён состав и порядок делегирования представителей государственных органов в АПУ, а также её полномочия. Рассмотрены назначение и функции комиссий и Секретариата, которые входят в состав АПУ. Детализирована информация о зарубежных и украинских организациях, с которыми сотрудничает АПУ с целью развития института независимого аудита в Украине. Рассмотрены направления деятельности АПУ по контролю качества аудиторских услуг и профессиональной этики. На основе данных АПУ обобщена информация по выполнению плана контроля качества аудита по областям Украины, а также результаты рассмотрения жалоб относительно ненадлежащего выполнения профессиональных обязанностей аудиторами (аудиторскими фирмами). По результатам проведенного исследования разработаны предложения относительно возможных направлений повышения уровня качества аудиторских услуг и нивелирования недостатков аудиторской практики.

Ключевые слова: аудит, аудиторские фирмы, аудиторы, Аудиторская палата Украины, аудиторские услуги, международные стандарты аудита, сопутствующие услуги, аудиторская деятельность.

Рис. 2. Табл. 2. Лит. 13.

Інформація про автора

ЗДИРКО Наталія Григорівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри аудиту та державного контролю, Вінницький національний аграрний університет (21008, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: Natashka26@i.ua).

ZDYRKO Nataliya – Candidate of Economic Sciences, Associate Professor of the Department of Audit and State Control, Vinnytsia National Agrarian University (21008, Vinnytsia, 3, Soniachna Str., e-mail: Natashka26@i.ua).

ЗДЫРКО Наталия Григорьевна – кандидат экономических наук, доцент кафедры аудита и государственного контроля, Винницкий национальный аграрный университет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3, e-mail: Natashka26@i.ua).

